”Screen”-dans i gymnasieskolen

Denne tekst er tænkt som supplerende materiale til FIP-kursusoplæg i dans d. 8/2 2018 og indeholder de væsentligste pointer i kort form, links til ”screen”-danseksempler, øvelsesforslag samt udvalgt bibliografi.

Karakteristika

Forskellen mellem live- og ”screen”-dans

De opdaterede læreplaner for dans på gymnasialt B- og C-niveau nævner nu ”screen”-dans, ofte modstillet ”live” dansebegivenheder. Danseforskeren Sherril Dodds har bl.a. beskæftiget sig med de konkrete forskelle imellem de to ting og betydningen heraf. Grundantagelsen er, at dans er karakteriseret ved dens brug af rum, tid og energi i relation til bevægelse, og at det er disse 3 fænomener, der kan fordrejes mest gennem fjernsynsmediet.

Live-dans	”Screen”-dans
RUM	
• En scene synes bredere fortil end bagtil • Scenen har 3 dimensioner • Scenetilskueren sidder på samme plads under forestillingen	• Kameraets synsfelt er ekstremt smalt fortil og bredest bagtil • Skærmen har kun 2 dimensioner • Skærmseeren kan se dansen mange steder fra
TID	
• Scenekroppen er bundet af fysiske love ifht. hastighed og retning • Lineær tid er et must; redigering er ikke mulig	• Skærmkroppen kan bevæges i tempi, der er umulige for scenekroppen • Lineær tid er ikke et krav; redigering er mulig
ENERGI	
• Der svedes og stønnes på scenen, idet anstrengelsen er her og nu • Kinæstetisk empati og/eller kommunikation er mulig	• Der er mulighed for pauser, lægge ny make-up etc. • Den dynamiske krop flades ud – er kinæstetisk empati og kommunikation i det hele taget mulig?

Genrer indenfor ”screen”-dans

Om end medieringen er fælles for al ”screen”-dans, dækker begrebet over mange forskellige genrer. En måde at danne sig et overblik over feltets bredde kan være at se på, hvordan ”screen”-dansen forholder sig til denne mediering. Nogle former for ”screen”-dans er dokumentation eller rekonstruktion af en ”live” dansebegivenhed, hvor man i videst mulige omfang forsøger at se bort fra medieringen, mens andre er egentlige konstruktioner, som ikke var mulige uden medieringen.

Eksempler på ”screen”-dans, der holder sig tæt til en ”live” dansebegivenhed

- Den lokale danse/gymnastikinstruktørs smartphoneoptagelse af sin nyeste ”serie” med eleverne (https://www.youtube.com/watch?v=6S8_jEErEZU)
- Thomas Grimms DVD med Alvin Aileys ”Revelation” (https://www.youtube.com/watch?v=LZuBFz6WYfs)
- DRs liveoptagelse fra 2005 Bournonvillefestival-forestilling på Det Kongelige Teater (https://www.youtube.com/watch?v=Rb_jHDZ7kYE)
- TV2s gengivelse af et pars optræden i ”Vild med dans” (http://underholdning.tv2.dk/video/MXNvZmllMjQxMTE3)
- David LaChapelles ”Take Me to Church” video med danseren Sergei Polunin (https://www.youtube.com/watch?v=c-tW0CkvdDI)

Eksempler på ”screen”-dans, der ikke kunne eksistere ”live”

- Maya Derens ”A Study in Choreography for Camera” (1945) (https://www.youtube.com/watch?v=OnUEr_gNzwk)
- Adam Roberts’ “Hands” (1995) http://www.youtube.com/watch?v=vqJ-kQwxfFI
- Katrina McPherson og Simon Fildes’ “Coire Ruadh” (2015) (trailer: https://vimeo.com/127179564)
- Beyoncés musikvideo til “Countdown” (https://www.youtube.com/watch?v=2XY3AvVgDns)
- Oh Lands musikvideo til “White Nights” (https://www.youtube.com/watch?v=3LcL7MAqwOc)
- Shiftworks “Vector Paths” (2008) (https://vimeo.com/2258608)
- Becky Edmunds “El fuego” (2007) https://www.youtube.com/watch?v=WkCuxR5Dsz4. Eller “Stand in” (2010?) (https://vimeo.com/9960964)

- Amy Greenfields “Element” (1973) (https://vimeo.com/8102656)
- Stephen Cummins “Resonance” (1991) (https://vimeo.com/25483645)
- Rosemary Lees “Boy” (1995) (https://www.youtube.com/watch?v=JgvxzNBfJNA)

Eksempler på interaktiv “screen”-dans

- Crowdsourced koreografi: Move-me (www.move-me.com)
- Videografisk flash-koreografi: The T-mobile dance (2009) (https://www.youtube.com/watch?v=VQ3d3KigPQM)
- Viral koreografi: “Single Ladies (Put a Ring on it)” (https://www.youtube.com/watch?v=4m1EFMoRFvY; https://www.youtube.com/watch?v=NeL9Vn9-Rjo

Bibliografi

- Claudia Kappenberg (2009): “Does Screendance need to look like dance?”. I: International Journal of Performance Arts & Digital Media, Volume 5, Numbers 2-3, (1 December 2009)
- Douglas Rosenberg (2012): “Screendance: Inscribing the Ephemeral Image”

- Harmony Bench (2010): “Screendance 2.0: Social Dance-Media”. I: Participations: Journal of Audience & reception studies. Volume 7, Issue 2 (November 2010).
- Noël Carroll (2001): “Toward a Definition of Moving-Picture Dance”. I: Dance Research Journal, Vol. 33, No. 1 (Summer 2001)
- Sherril Dodds (2001): “Dance on Screen: Genres and Media from Hollywood to Experimental Art”.

Filmtekniske virkemidler

Et analyseskema

En hjælp til at beskrive en ”screen”-dans’ filmiske elementer kan være et konkret analyseskema. Modellen nedenfor er en bearbejdning af en ”instruktionsbog” af dansefilmskaberen Katrina Mcpherson og kan bruges som udgangspunkt for en diskussion af forståelsen og oplevelsen af en given ”screen”-dans.

<u>Kamerabrug</u>

- Kameraets indramning af det filmede
    - Billedets indhold
        - Hovedobjektet (ofte kroppen)
        - Øvrigt indhold (omgivelser, andre objekter, lys, farver)
    - Kameraets placering
        - Horisontalt i forhold til objektet (foran/bagved/fra siden)
        - Vertikalt i forhold til objektet (oppefra/nedefra)
        - Fra en vinkel (lav vinkel evt. frøperspektiv/fra en høj vinkel, evt. fugleperspektiv)
    - Billedets størrelse (*wideshot*, *mid-shot*, *close-up*)
- Kameraets bevægelse
    - Linsens bevægelse når kameraet er fikseret
        - Fra side til side (*pan*, *whip-pan*)
        - Op og ned (*tilt*)
        - Vendt på hovedet (*roll*)
        - Hen mod eller væk fra et objekt (*zoom*, *crash-zoom*)
    - Selve kameraets bevægelse når det ikke er fikseret
        - I en hvilken som helst retning (*track*)
        - I en lige linje op og ned (crib)
        - På en ”tilfældig” eller håndholdt måde
        - Forbi eller rundt om et objekt

<u>Redigering</u>

- Redigeringstilgang
    - Fokus på tidsmæssig og/eller rumlig kontinuitet
    - Montage-tilgang
- Klipning
    - (Relativ) længde af klip (lange/korte),
    - Overgange mellem klip
        - En direkte og fuldstændig overgang fra et klip til det næste (*cut*)
        - En gradvis overgang fra et klip til et andet (*dissolve*, *soft cut*, *superimposition*).

    - Klippenes afrunding
        - Begyndelse
        - Afslutning
    - Rækkefølge
        - Sammenstillingen af klip (forskellig/samme størrelse)
        - Repetition
- Special effects
    - Tidmæssig manipulering (f.eks. *slowmotion*)
    - Billedmæssig manipulering (f.eks. pixelering, forvrængning)
- Lyd i forhold til billede
    - Lydtype
        - Reallyd (*actuality sound*).
        - Musik
    - Klipning (samtidig/ikke samtidig)

Korte eksempler på analyseegnede ”screen”-danse
60secondsdance er en årligt tilbagevendende online “screen”-danskonkurrence, hvor kunstnere fra hele verden inviteres til at indsende en ”screen”-dans af nøjagtig 60 sekunders varighed, der kan ses af alle med adgang til internettet. Bidragene bedømmes af nationale juryer bestående af fagfolk, der udvælger et antal vindere. Alle bidrag kan ses på youtubekanalen 60secondsdance (https://www.youtube.com/channel/UCOmt-lxxFh1BnX-Aw0CUVow)

Forslag til øvelse
- Se en (eller flere) 60secondsdance-værk(er)
- Beskriv ”screen”-dansens filmiske (såvel som bevægelsesmæssige) elementer.
- Diskutér hvilken effekt de beskrevne elementer har, og hvordan de bidrager til ”screen”-dansens udtryk.

Bibliografi

- Erin Brannigan (2011): “Dancefilm, Choreography and the Moving Image”
- Judy Mitoma (red.) (2002): “Envisioning Dance on Film and Video”
- Katrina Mcphersson (2006): “Making Video Dance. A step-by-step guide to making dance for the screen”

Populær ”screen”-dans

Formatets form
Udover filmiske elementer kan det særligt indenfor populære ”screen”-dansgenrer (reklamer, musikvideoer, spillefilm, tv-programmer m.m.) være relevant også at se på det format, som ”screen”-dansen optræder i. Hvad er formatets overordnede formål, hvordan nås dette mål, og hvordan påvirkes dansens rolle og vores opfattelse af den præsenterede dans?

Reklamer
Uanset hvor kunstnerisk en reklame er, så har den til formål at fremme et produkt. Dette sker typisk ved at reklamens produkt tilskrives positive kvaliteter eller kulturelle værdier. Når dansen spiller

hovedrollen i en reklame, bliver dansen den primære betydningsbærer. Spørg derfor: Hvad er det for kvaliteter, dansen tilskrives, og hvordan kobles dansen sammen med produktet?

Eksempler på "screen"-dansreklamer

- Baileys Christmas Nutcracker 2013 (https://www.youtube.com/watch?v=w-1XB00Ss8I)
- Lexus IS 2013 TV advert: Poise (http://www.youtube.com/watch?v=rlYVhDKCbqY)
- rag &bone Men's Fall/Winter 2015 Film feat. Baryshnikov and Lil Buck (https://www.youtube.com/watch?v=2rFRTyfwBH8)
- Levi's ® "Circles" Commercial Full (https://www.youtube.com/watch?v=ZgcgFP9nGqY)
- The new SEAT Ibiza TV commercial. Start moving. (https://www.youtube.com/watch?v=NqeXluxyKIY)
- Baileys Cream with Spirit Add (https://www.youtube.com/watch?v=ZRWwH2SDu7o)

Forslag til øvelse

- Se en reklame, hvor dans har en prominent rolle
- Beskriv reklamen (de filmiske såvel som bevægelsesmæssige elementer)
- Tal om reklame-formatets karakteristika
- Diskutér dansens rolle; hvilke værdier bidrager dans med?

(Reality)tv-programmer

Hvert enkelt program, om end det er nyt hver gang, følger en opskrift med på forhånd givne ingredienser, der tilsammen giver seeren en tryg og velkendt ramme, indenfor hvilken hun kan blive underholdt. Derfor kan det give mening at se på programmets struktur og dansens iscene- og italesættelse.

Forslag til øvelse

- Tal om tv-programmet Vild med Dans' struktur (evt. også generel opfattelse af programmet)
- Aftal at se en bestemt gang hjemme, gerne sammen i grupper og afdæk iscenesættelse (det visuelle) og italesættelse (tema i det der siges) af indholdet i f.eks.
    - Træningsklippene
    - Dommernes kommentarer
    - Backstage-interviewene (og/eller de små interviews på TV2s egen hjemmeside)
    - Kommentarer på Vild med dans' facebookside
- Gennemgå i undervisningen observationerne og diskutér hvilken betydningen (om nogen) det kan ha' for seerens opfattelse af dansesekvenserne og programmet som helhed. I kan komme ind på:
    - Hvorfor ser folk Vild med dans?
    - Kunne dans lige så godt være erstattet af en anden aktivitet (hvorfor/hvorfor ikke)?
    - Er det væsentligt eller ej, at der er kendte med?

Bibliografi

- Anne Jerslev (2010): "Show og samvær: At de Vild med dans". I: "Underholdende tv".
- Anne Jerslev (2009): "Konstruktionen af et stjernebillede – Robert Hansen og Vild med dans".
- Colleen Dunagan (2015): "Dance and Theater: Looking at Television's Deployment of theatricality through dance". I: The Oxford Handbook of Dance and Theater.

- Colleen Dunagan (2007): ”Performing the Commodity-Sign: Dancing in the Gap”. I: Dance Research Journal, vol. 39, no. 2 (Winter, 2007).
- Kate Elswit (2012): ”So You Think You Can Dance does dance studies”. I: The Drama Review 56:1 (Spring 2012).
- Melissa Blanco Borelli (red.) (2014): ”The Oxford Handbook of Dance and the Popular Screen”